

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 10.1.2007
COM(2006) 846 konč.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Prednostni načrt medsebojnega povezovanja

{SEC(2006) 1715}
{SEC(2007) 12}

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Prednostni načrt medsebojnega povezovanja

KAZALO

1.	Potrebni nujni ukrepi.....	3
2.	Dosedanji razvoj evropske energetske infrastrukture	6
3.	Potrebni ukrepi: predlogi Komisije.....	8
3.1.	Ključna infrastruktura, na področju katere obstajajo velike težave	8
3.2.	Imenovanje evropskih koordinatorjev za nadaljevanje znanih prednostnih projektov	10
3.3.	Načrtovanje omrežij v skladu s potrebami potrošnikov.....	11
3.4.	Zagotovitev pospešitve postopkov izdajanja dovoljenj	12
3.5.	Zagotavljanje jasnega okvira za vlaganja	13
4.	Sklepi.....	15
	Priloga 1	16
	Priloga 2	17
	Priloga 3	18
	Priloga 4	20

1. POTREBNI NUJNI UKREPI

Povezovalni daljnovodi lajšajo medregijski in čezmejni prenos energije in elektrike ter so predpogoj za delovanje notranjega trga. Potrebo po okrepljeni politiki za lažje dokončanje prednostnih infrastrukturnih projektov so poudarili voditelji držav in vlad EU v Hampton Courtu oktobra 2005. Pred tem so se leta 2002 na Evropskem svetu v Barceloni dogovorili, da povečajo minimalne ravni povezovanja med državami članicami na 10 %. Številne države članice do danes še niso dosegle tega cilja¹. Evropski svet je marca 2006 zahteval sprejetje Prednostnega načrta medsebojnega povezovanja (Načrt) kot dela Strateškega pregleda energetske politike za Evropo (SEER)². Evropski svet je junija 2006 zahteval popolno podporo projektom zunanje energetske infrastrukture, katerih cilj je večja zanesljivost dobav.

Energetska politika za Evropo (EPE) mora stopati po poti razvoja učinkovite energetske infrastrukture za doseganje ciljev trajnostnega razvoja, konkurenčnosti in zanesljivosti dobave.

Trajnostni razvoj. Potrebna je precejšnja nova energetska infrastruktura za vključitev električne energije, pridobljene iz obnovljivih virov. Ta infrastruktura bo tudi izboljšala učinkovitost novih in začetnih zmogljivosti na evropski ravni ter zmanjšala verjetnost neučinkovitega vlaganja v proizvodne zmogljivosti.

Konkurenčnost. Učinkovito delovanje energetske infrastrukture je nujno potrebno za delovanje in razvoj učinkovitega notranjega energetskega trga. S tem je mogoč razcvet medregijske trgovine, kar vodi do učinkovite konkurence in zmanjšuje možnost zlorabe tržne moči.

Zanesljivost dobave. Zaradi velike odvisnosti notranjega energetskega trga od zunanjih dobav so potrebni raznovrstni viri in ustrezno medsebojno povezana omrežja, kar bo pripomoglo k večji zanesljivosti dobave in solidarnosti med državami članicami (npr. energetski otoki).

Politike in ukrepi EU

Evropska unija (EU) je oblikovala vrsto politik, katerih cilj je podpirati razvoj učinkovite energetske infrastrukture v Evropi.

Najprej je EU v svojih Smernicah za vseevropska energetska omrežja (Smernice TEN-E)³ opredelila 314 infrastrukturnih projektov („projekti skupnega interesa“), katerih dokončanje je treba olajšati in pospešiti. Mednje se uvršča 42 „projektov evropskega interesa“, ki imajo najvišjo stopnjo prednosti (priloge 1 in 2) in so lahko čezmejni po svoji naravi, ali pa pomembno vplivajo na zmogljivost čezmejnega prenosa. Smernice dajejo okvir za večje sodelovanje, spremljanje napredka pri izvajanju in, kadar je potrebno, finančno podporo ES, vključno s posojili Evropske investicijske banke (EIB).

Drugič, EU je pred kratkim uvedla tudi posebna pravila za zagotavljanje ustrezne ravni medsebojnega povezovanja elektroenergetskih sistemov in oskrbe s plinom med državami

---

¹ Npr. Poljska, Združeno kraljestvo, Španija, Irska, Italija, Francija, Portugalska ter tudi Bolgarija in Romunija.

² COM(2007) 1, 10.1.2007.

³ Odločba št. 1364/2006/ES. UL L 262/1, 22.9.2006.

članicami, pri čemer omogoča stabilno naložbeno okolje (Direktiva o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo in naložb v infrastrukturo⁴ ter Direktiva o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom⁵).

Tretjič, Evropski svet je v svojih sklepih z junijskega srečanja 2006 zahteval, da je treba „v celoti podpreti infrastrukturne projekte, ki bodo upoštevali okoljska vprašanja, za odprtje novih možnosti preskrbe, da bi omogočili raznolikost uvoza energije v korist vseh držav članic“.

Nazadnje je Evropski svet na svojem srečanju 14. in 15. decembra 2006 poudaril pomen „uresničitve medsebojno povezanega, preglednega in nediskriminacijskega notranjega energetskega trga z usklajenimi predpisi“ ter „razvijanja sodelovanja za ravnanje v sili, zlasti v primeru motenj v dobavi“.

Potrebni nujni ukrepi

Kljub tej zakonodaji je napredek v razvoju omrežij nezadovoljiv. Še vedno obstajajo velike ovire.

Kot je podrobneje obrazloženo v Sporočilu Komisije „Predvidevanja za notranji trg plina in električne energije“ Evropska unija trenutno še zdaleč ni sposobna zagotoviti, da ima lahko katero koli podjetje v EU pravico prodajati električno energijo in plin v kateri koli državi članici pod enakimi pogoji kot obstoječa domača podjetja, brez diskriminacije ali ovir. Zlasti še ne obstajata nediskriminacijski dostop do omrežja ter enako učinkovita raven upravnega nadzora v posameznih državah članicah.

Poleg tega Evropska unija še ni ustrezno obravnavala vprašanja ustrezne ravni vlaganja v infrastrukturo, ki bi temeljilo na skupnem stabilnem evropskem zakonskem okviru, ki podpira notranji trg. Prav tako danes v večini primerov ni potrebne stopnje usklajenosti med nacionalnimi energetskega omrežji v smislu tehničnih standardov, predpisov za uravnavanje, kakovosti plina, ureditve stikov ter mehanizmov za reševanje prenatrpanosti, ki so potrebni, če se želi omogočiti učinkovito delovanje čezmejne trgovine. Pomembno je omeniti zlasti, da se naložbe izkrivljajo zaradi nezadostne razdružitve. Upravljalcev omrežij se ne spodbuja k razvoju omrežij, ki bi bila v splošnem interesu trga, posledica česar bi bilo lažjanje novih vstopov na ravni proizvodnje ali dobave energije. Iz zgoraj navedenega sporočila o notranjem trgu je razvidno, da obstajajo zadostni dokazi, da na odločitve vertikalno povezanih podjetij o naložbah vplivajo potrebe pridruženih dobaviteljev. Zdi se, da so takšna podjetja zlasti nenaklonjena na primer povečanju zmogljivosti uvoza plina (tj. terminalov LNG) v odprtem postopku, kar je v nekaterih primerih privedlo do težav pri zanesljivosti dobave. Isto velja ponekod tudi za razpoložljivost možnosti povezav za nove generacije.

Omrežja delujejo vsako leto bliže svojih fizičnih omejitev, pri čemer obstaja večja verjetnost občasnih prekinitev v oskrbi⁶. Mnoge države in regije so še vedno „energetski otoki“, ki so v veliki meri odrezani od ostalega notranjega trga. To velja predvsem za baltske države⁷ in nove države članice v jugovzhodni Evropi.

---

⁴ Direktiva 2005/89/ES. UL L 33/22, 4.2.2006.

⁵ Direktiva Sveta 2004/67/ES. UL L 127/92, 29.4.2004.

⁶ Poročilo Komisije o vzpostavitvi notranjega trga za preskrbo s plinom in električno energijo (COM(2005) 518 konč.).

⁷ Čeprav je bila pred kratkim vzpostavljena povezava med Estonijo in Finsko.

Sredstva, vložena v čezmejno infrastrukturo v Evropi, se zdijo zelo majhna. V elektroenergetska omrežja se letno vloži le 200 milijonov EUR, pri čemer je glavno vodilo povečanje zmogljivost čezmejnega prenosa⁸. To predstavlja le 5 % skupnih letnih vlaganj v elektroenergetska omrežja v EU, na Norveškem, v Švici in Turčiji.

Te številke ne ustrezajo niti potrebam po učinkoviti infrastrukturi v skladu s cilji EPE. EU bo morala pred letom 2013 v infrastrukturo vložiti najmanj 30 milijard EUR (6 milijard za prenos električne energije, 19 milijard za plinovode in 5 milijard za terminale za utekočinjeni zemeljski plin (LNG)), če se želi v polni meri lotiti prednostnih nalog, določenih v Smernicah TEN-E⁹.

Povezovanje večje količine električne energije iz obnovljivih virov v omrežje¹⁰ in vračunanje izravnalnih stroškov za intermitentne generatorje (brez stalnega vira napajanja)¹¹ je na primer ocenjeno na približno 700–800 milijonov EUR letno.

Z domačimi zalogami plina, ki se zmanjšujejo, bo uvoz pokrival čedalje večji del povpraševanja po plinu. Ta večja zanesljivost pa zahteva usklajevanje pravočasne naložbe v vseh delih plinske verige, pa tudi polno podporo zunanjim energetskim povezavam med omrežji. Kljub tem potrebam je bila izražena zaskrbljenost (IEA)¹² glede resnih tveganj nezadostnega vlaganja v plinski sektor na splošno.

Če bo EU nadaljevala s sedanjim programom razvoja infrastrukture, noben od ciljev EPE ne bo izpolnjen. Zaradi preobremenjenosti bodo cene energije višje. Razvoj obnovljivih virov energije bo otežen zaradi pomanjkanja prenosnih zmogljivosti omrežij v državah članicah ali med njimi. Nedavne izkušnje kažejo, da obstaja veliko ozko grlo za razvoj obnovljivih virov energije, ko je povprečna doba za izgradnjo vetrnih elektrarn približno tri leta, pri čemer je lahko čas, ki je potreben za povezovanje in vključevanje geografsko razpršenih vetrnih elektrarn, približno 10 let¹³. Kot posledica nezadostnih prenosnih zmogljivosti omrežij in omejene proizvodnje bo vsak notranji trg električne energije tudi bolj rezervna proizvodna zmogljivost, ki naj se sooči z nepredvidenimi močnimi povečanja povpraševanja ali nepričakovanimi okvarami generatorjev, ki bi privedle do manj učinkovitega energetskega sistema.

Cilji Načrta

---

⁸ Letna vlaganja za celotno omrežje znašajo 3,5 milijarde EUR (4 milijarde EUR do leta 2006); „naložbena študija TEN-E“ (2005).

⁹ Številka 6 milijard EUR se nanaša na projekte evropskega interesa za pridobivanje električne energije. Ta znesek je le del celotnih potreb omrežja EU. Predvidevanja IEA za celotno potrebno vlaganje v omrežje EU med 2001 in 2010 so na primer 49 milijard EUR. Vlaganje za odpravo zastojev je tako le del celotnih potrebnih vlaganj. „Spoznanja liberaliziranih trgov električne energije“ – „*Lessons from Liberalised Electricity Markets*“ (OCDE/IEA 2005).

¹⁰ Obstoječa energija vetra v Evropi se bo povečala od 41 GW leta 2005 na skoraj 67 GW leta 2008 („Evropska raziskava o vključevanju vetrne energije (EWIS) za uspešno vključitev vetrne energije v evropska električna omrežja“ – „*The European Wind Integration Study EWIS for a successful integration of Wind power into European Electricity Grids*“).

¹¹ Velika koncentracija vetrne energije v Severni Nemčiji, povezana predvsem z distribucijskimi omrežji in nezadostno zmogljivostjo prenosa v smeri sever-jug, ustvarja ogromne pretoke električne energije skozi sosednja prenosna omrežja in čedalje bolj vpliva na stabilnost sistema in obseg trgovine (EWIS)

¹² Poročilo IEA z naslovom „Zemeljski plin. Pregled trga 2006. Globalnemu plinskemu trgu naproti“.

¹³ EWIS

V tem načrtu je predstavljeno trenutno stanje dokončanosti vseh 42 projektov za plin in električno energijo, ki so v evropskem interesu. Pregledujejo se tudi terminali utekočinjenega zemeljskega plina (LNG), čeprav ne veljajo za projekte evropskega pomena¹⁴. Mnogi od teh projektov dobro napredujejo, številni drugi pa ne. Tako predlaga ta načrt posebne ukrepe za postopno dokončanje ključnih projektov, ki so zdaj v precejšnji zamudi. Nazadnje predlaga ukrepe za pospeševanje stabilnega okolja za vlaganja.

Ta načrt¹⁵, ki razširja prejšnjo analizo¹⁶, dopolnjuje spremni Delovni dokument osebja Komisije.

Sedanji načrt je usmerjen v projekte evropskega interesa, glede katerih sta se sporazumela Svet in Evropski parlament v Smernicah TEN-E. Srednjeročno in dolgoročno je mogoče preučiti tudi druge projekte¹⁷ v okviru naslednje revizije Smernic TEN-E.

2. DOSEDANJI RAZVOJ EVROPSKE ENERGETSKE INFRASTRUKTURE

Analiza, ki so jo opravile službe Komisije, je razkrila različne pomanjkljivosti.

Električna energija

20 izmed 32 projektov evropskega interesa (Priloga 3) ima zamudo. 12 od vseh 20 projektov ima zamudo od enega do dveh let, osem pa več kot tri leta. O nobenih zamudah niso poročali le pri 12 od vseh 32 projektov evropskega interesa (37 %); le pet jih je bilo zaključenih v celoti ali skoraj v celoti¹⁸. Del enega projekta že več kot 10 let čaka na uresničitev drugega dela projekta¹⁹. Dva projekta sta bila delno zaključena²⁰.

Izpostaviti je mogoče različne ugotovitve v zvezi z nezadostnim napredovanjem:

- Zapleteno načrtovanje in drugi postopki za izdajanje dovoljenj so glavni vzrok za večino zamud. Čeprav so pravni postopki običajno primerljivi v večini držav članic, pa se glavne faze (celoten postopek načrtovanja izdajanja uporabnih dovoljenj) izvajajo s pomočjo različno strukturiranih postopkov. To se zgodi v primeru, ko je treba povezovati različna omrežja²¹ in ko gre za različne organe

---

¹⁴ V bližnji prihodnosti bo treba dobro preučiti tudi medsebojne povezave v zvezi z nafto in naftnimi derivati, saj bo imela nafta še naprej pomembno vlogo na energetskem trgu EU, kajti odvisnost EU od uvoza nafte se je povečala na približno 90 %. Zato bo potrebna nova transportna infrastruktura, kot so naftovodi, ne le zaradi geografske razširjenosti, temveč tudi kot odgovor na izzive v zvezi s splošnimi usmeritvami v predelavo težjih in bolj kislih surovih izdelkov in nezadostnostjo zmogljivosti, ki se trenutno uporabljajo. To bo zlasti pomembno za države članice EU v Srednji Evropi in Sredozemlju.

¹⁵ SEC(2007) 1715

¹⁶ SEC(2006) 1059.

¹⁷ Npr. razvoj energetskega koridorja Srednja Azija–Kaspijsko morje–Črno morje ter tudi plinovoda Baku–Erzurum.

¹⁸ Vod Aveline (FR)–Avelgem (BE); vod S. Fiorano (IT)–Robbia (IT); vod S. Fiorano (IT)–Nave (IT)–Gorlago (IT); vod V. Hassing (DK)–Trige (DK); povezava s podmorskim kablom v Estlinku med Finsko in Estonijo.

¹⁹ Belgijski del projekta Moulaine (FR)–Aubange (BE), ki čaka na uresničitev francoskega dela.

²⁰ Vod Philippi (EL)–Hamitabad (TR); vod Hamburg/Krümmel (DE)–Schwerin (DE).

²¹ Zamude kot posledica potrebe po povezovanju visokonapetostnih vodov z železniškimi projekti (vod Thaur (AT)–Brixen (IT)).

oblasti²² ali v primeru dolgih posvetovalnih obdobjih ter postopkov za izdajanje dovoljenj²³.

- Ko projekt povezuje dve ali več držav članic, premalo usklajeno načrtovanje in postopki pridobivanja dovoljenj pogosto privedejo do prevelikih zamud.
- Nasprotovanja, razen pomislekov v zvezi z okoljem ali zdravjem²⁴, lahko znatno upočasnijo dokončanje številnih projektov²⁵. Dragi in zapleteni podmorski kabli, ki so naleteli le na majhen odpor javnosti, so pravzaprav hitreje napredovali kot nekatere sporne kopenske povezave.
- Težave pri financiranju nekaterih projektov so prav tako povzročile zamude²⁶, zlasti glede na vključevanje energije iz obnovljivih virov in povezav s sosednimi državami.
- Zdi se, da so nekateri upravljavci prenosnih omrežij (TSO) počasni pri povečevanju čezmejne zmogljivosti. To je pogosto posledica neustreznih spodbud, ki jih zagotovi zakonski okvir, ali ker so nekateri TSO del vertikalno povezanih podjetij, ki niso pripravljena povečati obstoječih dobav, ki bi utegnile povzročiti škodo njihovim pridruženim dobaviteljem. Podobno se je očitalo, da neustrezno regulirane tarife za dobavo, ki so bile izračunane kratkoročno (tj. vsake tri mesece ali eno leto), ovirajo razvoj prednostne infrastrukture.

Oskrba s plinom

Na splošno uresničevanje večine od vseh 10 plinovodov „evropskega interesa“ razmeroma dobro napreduje (Priloga 4).

Pri večini projektov niso poročali o večjih zamudah. Najmanj sedem od 10 projektov za plinovodna omrežja evropskega pomena bi moralo začeti obratovati do 2010–2013: gradnja enega plinovoda je že končana²⁷, dva sta v izgradnji²⁸, dva druga pa sta delno zgrajena²⁹. Ta infrastruktura bo predstavljala dodatno letno zmogljivost uvoza za EU približno 80–90 bm³ do leta 2013 (16–17 % predvidenih potreb EU po plinu za 2010)³⁰.

---

²² Povezava s podmorskim kablom v Fennoscandu med Finsko in Švedsko, kjer postopki izdajanja dovoljenj vključujejo obravnavanje vodnih pravic.

²³ Podvodna kabela povezava med Združenim kraljestvom in Nizozemsko z daljšimi postopki za izdajanje dovoljenj.

²⁴ Vidni učinek je pogosto zelo pomemben za lokalno prebivalstvo.

²⁵ Vod St. Peter (AT)–Tauern (AT), vod Lienz (AT)–Cordignano (IT), vod Sentmenat (ES)–Bescanó (ES)– Baixas (FR), vod Hamburg/Krümmel (DE)–Schwerin (DE), vod Neuenhagen (DE)–Vierraden (DE)– Krajnik (PL).

²⁶ Razširitev omrežja UCTE proti vzhodu za vključitev baltskih držav; nemška razširitev omrežja za vključitev električne energije iz obnovljivih virov; vod Tunizija in Italija.

²⁷ Zeleni plinovod („*Green-stream pipeline*“) med Libijo in Italijo preko Sicilije.

²⁸ Plinovod TRANSMED II med Algerijo–Tunizijo ter Italijo preko Sicilije; plinovod Balgzand – Bacton med NL in UK.

²⁹ Severnoevropski plinovod; plinovod Turčija–Grčija–Italija.

³⁰ PRIMES. „Evropska energija in promet. Scenariji o najpomembnejših dejavnikih“ („*European Energy and Transport. Scenarios on key drivers*“) (2004).

Po drugi strani pa je bilo delo na 29 terminalih LNG ter skladiščnih objektih resno ovirano v različnih državah članicah. Devet projektov³¹ so morali opustiti in treba je bilo poiskati nadomestne rešitve. Pet drugih LNG je trenutno ustavljenih³².

Skratka, vlaganje v plinsko verigo in izpolnjevanje obveznosti se zdita zadovoljiva. Vendar pa opažamo, čeprav se več pomembnih plinovodnih projektov že uresničuje, da narašča število tveganj za naložbe v plinovode, ki prečkajo več meja. Zamude povzročajo tudi okoljska vprašanja ali lokalno nasprotovanje, predvsem v zvezi s terminali LNG. Omenjali so tudi zviševanje cen surovin in pomanjkanje usposobljene delovne sile³³.

3. POTREBNI UKREPI: PREDLOGI KOMISIJE

3.1. Ključna infrastruktura, na področju katere obstajajo velike težave

Ocena Komisije je dala osnovo za zagotovitev, da se ustrezna pozornost in prizadevanja osredotočajo tako na ravni EU, kot na državni ravni. Interesne skupine in državni organi bi se morali zdaj posvetiti hitremu dokončevanju projektov.

1. ukrep: opredeljena je bila najpomembnejša infrastruktura, na področju katere so velike težave

Električna energija

Komisija je opredelila naslednje ključne projekte, ki so osnovnega pomena pri dokončni vzpostavitvi notranjega trga, vključevanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov na tržišče, ter znatnemu izboljšanju zanesljivosti oskrbe, in za katere so znana dejstva, ki lahko privedejo do zamud v izvajanju.

Projekti	Utemeljitev	Rok izvedbe, objavljen leta 2004 (2006)	Vzroki za zamudo
Kassø (DK) – Hamburg/Dollern (DE)	Ta povezava je bistvenega pomena za vključevanje velikih količin električne energije, pridobljene iz vetra, v severni Nemčiji, na Danskem, v Severnem in Baltskem morju ter za trgovino s Severno Evropo; tudi za varnost omrežja in trgovino.	2010 (2012); Projekt je še vedno v fazi preučitve	Gosto naseljeno območje: številni lastniki zemljišč;
Hamburg/Krümmel (DE) – Schwerin (DE)	Vključevanje električne energije, pridobljene iz vetra; zapolnitev praznine med vzhodnim in zahodnim omrežjem EU.	2007 (2007) Faza pridobivanja dovoljenja	Nasprotovanje lokalnega prebivalstva: trase, strah pred elektromagnetnimi polji, poslabšanje pogleda na pokrajino; zamudni postopki javne razprave; številne interesne skupine; nobene zavesti o nadregionalnih ali evropskih perspektivah;

³¹ Terminali za LNG na jonski obali, v Corgliano Calabro, na tirenski obali, v Montaldo di Castro, tirenskih Lamezia Terme, tirenskem San Ferdinandu, na ligurijski obali, v Vado Ligure ter drugi terminal za LNG v celinski Grčiji.

³² Terminal za LNG v Miljah, terminal za LNG v Brindisiju, terminal za LNG v Tarantu, terminal za LNG na Siciliji, terminal za LNG v Livornu (predobalni).

³³ IEA. 2006.

Halle/Saale (DE) – Schweinfurt (DE)	Isti razlogi kot v zgornji vrstici.	2010 (2009) Faza pridobivanja dovoljenja	Prehod čez Thüringer Wald; nasprotovanje lokalnega prebivalstva: negativne posledice za turizem, trase, strah pred EMF, pogled na pokrajino; različne interesne skupine; nobene zavesti o nadregionalnih ali evropskih perspektivah;
St-Peter (AT) – Tauern (AT)	Najbolj prenaseljeno območje v Srednji Evropi, ki povzroča tveganja za varno delovanje omrežja.	2010 (2011) Faza pridobivanja dovoljenja	Počasnost postopka pridobivanja dovoljenj: potrebno je dodatno usklajevanje; nasprotovanje lokalnega prebivalstva: EMF, pogled na pokrajino; zaščita ptic in žuželk; težaven teren; organi, odgovorni za EIA in izdajanje dovoljenj, niso kos velikim infrastrukturnim projektom;
Südburgenland (AT) – Kainachtal (AT)	Glej razloge v zgornji vrstici.	2007 (2009) Faza pridobivanja dovoljenja	Počasnost postopka pridobivanja dovoljenj; nasprotovanje lokalnega prebivalstva: pogled na pokrajino, EMF, zahteva se podzemni vod; možno nasprotovanje izgradnji dovoznih poti do gradbišča; organi, ki so odgovorni za EIA in ki izdajajo dovoljenja, niso kos velikim infrastrukturnim projektom.
Dürnröhr (AT) – Slavětice (CZ)	Nujno potrebna povezava z novo državo članico ter Srednjo Evropo	2007 (2009); Projekt je še vedno v fazi preučitve	Nasprotovanje AT jedrski energiji; povezano s krepitvijo avstrijskega omrežja (sever–jug); zavarovano območje; občutljivost lokalnega prebivalstva za EMF (AT)
Udine Ovest (IT) – Okroglo (SI)	Vodi med SL in IT močno preobremenjeni; Veliko tveganje za prekinitve električne energije v Italiji Zelo pomembna povezava za pretoke električne energije na ravni EU	2009 (2011) Projekt je še vedno v fazi preučitve	Otežena identifikacija čezmejnih točk med Italijo in Slovenijo; Gosto naseljeno območje; možne trgovinske ovire; opredelitev trase: 35 % SL ozemlja je namenjenega programu Natura 2000; nasprotovanje lokalnega prebivalstva: EMF, pogled na pokrajino; predpogoj na SL strani: dokončanje voda Beričevo-Krško in povezava s HU; Predhodno povečanje omrežja IT;
Električna povezava med Litvo in Poljsko, vključno s posodobitvijo poljskega omrežja (DE–PL)	Odločilno za povezovanje baltskega omrežja z UCTE	2012 (2013) Projekt je še vedno v fazi preučitve	Usklajevanje in nezadostna politična podpora v preteklosti; negotovost zaradi različnih sinhronizacijskih območij; stabilnost poljskega omrežja; prehod čez naravno zavarovano območje; razlastitev zahteva spremembe zakonov na PL; potrebna pomožna transformatorska postaja; negotovost glede sinhronizacijskih območij.
Sentmenat (ES) – Bescanó (ES) – Baixas (FR)	Odločilno za povezovanje UCTE z iberijskim električnim „otokom“.	2007 (2009); Faza pridobivanja dovoljenja	Prehod čez Pireneje; težavna opredelitev čezmejnih točk med Španijo in Francijo; nasprotovanje lokalnega prebivalstva.
Moulaine (FR) – Aubange (BE)		2010 (2012) Belgijski del projekta je zaključen, medtem ko je francoski del še vedno v fazi	Prednost je bila dana projektu Avelin-Avelgem; težko sprejemljiv v podeželskih in mestnih območjih; trasa na FR strani še ni definirana (manjka 13 do 16 km).

		preučitve	
Povezava s podmorskim kablom med Združenim kraljestvom in Nizozemsko		2008 (2010) Faza pridobivanja dovoljenja	Dolgotrajni okoljski postopki; dolgotrajni regulativni postopek na Nizozemskem; zamudni postopki javne razprave v obeh državah; negotovost glede financiranja in dodatnih nepovratnih sredstev; negotovost glede ureditve povezave (npr. zahteve glede izjem/smernice za reševanje prenatrpanosti).

Oskrba s plinom

V plinskem sektorju mora EU razvejati svojo sedanjo oskrbo s plinom (Norveška, Rusija in severna Afrika). Pomembno je, da ima plinovod v „četrtim koridorju“, ki dovaja nadomestni plin (30 bcm ali 7 % potrebe po plinu za EU leta 2010) iz kaspijskega območja in Bližnjega vzhoda preko plinovoda Nabucco.

EU mora zagotoviti tudi, da so vsi prednostni plinski projekti, ki so zdaj v zamudi, hitro dokončani. Komisija ugotavlja, da je plinovod GALSI, ki povezuje Alžirijo z italijanskim polotokom (preko Sardinije) v precejšnji zamudi.

Dobavo povečanih uvoženih količin plina je treba prav tako zagotoviti na koncu oskrbovalne verige, da plin prispe do končnih porabnikov. Razvoj naslednjih faz distribucije je bistvenega pomena (tj. plinovodi, ki povezujejo nemško, dansko in švedsko tržišče plina, kakor tudi med nemškim trgov, trgov Beneluksa in britanskim trgov). Nazadnje pa lahko LNG zagotovi večjo prožnost, zlasti državam članicam, ki se opirajo izključno na en sam vir oskrbe s plinom. LNG lahko predstavlja dobro rezervo, ki prispeva k zanesljivi plinski oskrbi in večji konkurenčnosti na trgu. V tej zvezi bo Komisija v letu 2007 preučila, ali so potrebni ukrepi Skupnosti za povečanje energetske solidarnosti s pomočjo akcijskega načrta za LNG.

3.2. Imenovanje evropskih koordinatorjev za nadaljevanje znanih prednostnih projektov

V skladu s Smernicami TEN-E lahko Komisija imenuje evropskega koordinatorja v soglasju z zadevnimi državami članicami in po posvetovanju z Evropskim parlamentom.

Koordinator bo spodbujal evropsko razsežnost projektov ter začel čezmejni dialog med spodbujevalci, javnostjo in zasebnim sektorjem, pa tudi lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter lokalnim prebivalstvom. Koordinator bo pomagal pri usklajevanju nacionalnih postopkov (vključno z okoljskimi postopki) in predložil poročilo o poteku projekta ali projektov ter o vseh težavah ali ovirah, ki bodo verjetno povzročile precejšnjo zamudo.

2. ukrep: imenovanje evropskih koordinatorjev (glej poglavje 3.1)

Komisija bo v začetku leta 2007 predlagala imenovanje evropskih koordinatorjev za hitrejše dokončanje naslednjih projektov:

Za električno energijo:

električna povezava med Nemčijo, Poljsko in Litvo, zlasti Alytus–Elk (podpostaja);

povezave energije vetra, pridobljene na morju v Severni Evropi (Danska, Nemčija in Poljska);

povezave med Francijo in Španijo, predvsem vod Sentmenat (ES)–Bescanó (ES)–Baixas

(FR).

Za plin:

plinovod NABUCCO.

Pozneje, odvisno od napredka, bodo razmislili o imenovanju evropskih koordinatorjev za naslednje projekte:

Za električno energijo:

- povezave v Avstriji in z njo;
- povezave med Italijo in Slovenijo;
- povezave med Združenim kraljestvom in celinsko Evropo;
- vod Moulaine (FR)–Aubange (BE).

Za plin:

- plinovod GALSI, ki povezuje Alžirijo, Italijo preko Sardinije in Toskane z odcepom do Francije preko Korzike;
- švedsko-dansko-nemški plinovod;
- distribucijska zmogljivost plina po omrežju med Nemčijo, Nizozemsko, Belgijo in Združenim kraljestvom;
- dokončanje različnih terminalov za LNG, pri katerih so večje zamude.

3.3. Načrtovanje omrežij v skladu s potrebami potrošnikov

Nedavna prekinitvev električne energije, do katere je 4. 11. 2006 prišlo v osmih državah EU, je predvsem poudarila dejstvo, da se celinska Evropa v nekaterih pogledih že obnaša kot enoten elektroenergetski sistem, vendar z omrežjem, ki ni ustrezno zasnovano.

Evropski energetska sistem (vključno z njegovo omrežno infrastrukturo) je treba načrtovati, graditi in upravljati za odjemalce, ki ga bodo uporabljali. Oprelitev, načrtovanje in gradnja take infrastrukture na liberaliziranih trgih je proces, ki je v teku ter zahteva redno spremljanje in usklajevanje tržnih dejavnikov. Ta naloga ni preprosto zgolj v izgradnji več medmrežnih povezav elektrarn v vsaki regiji. Gre tudi za prihodnjo mešanico energetskih virov v EU, za delovanje sistema z večjo kvoto vmesne proizvodnje energije, kakor tudi za zemljepisno lego mest proizvodnje. Pomembna je preglednost kratkoročnih in dolgoročnih možnosti zastojev v omrežju.

V EU je treba opraviti večje usklajeno in pravočasno načrtovanje potrebne infrastrukture in/ali proizvodne zmogljivosti v vsakem od različnih energetskih območij, pa tudi med regijami. Ta cilj je poudarjen v Sporočilu Komisije o pričakovanjih glede notranjega trga električne energije in plina. Preučila se bosta dva glavna načina za višjo raven usklajevanja TSO.

Uporaba sistema GALILEO za natančen nadzor energetskega omrežja v realnem času je nujno potrebna za razvoj inovativnega „pametnega“ omrežja. Omogočil bo spremljanje in nadzor energetskega sistema v realnem času. Ta tehnologija bo prispevala tudi k prihodnji evropski pobudi za zaščito kritične energetske infrastrukture.

3. ukrep: usklajeno načrtovanje na regionalnih ravneh

Komisija bo v letu 2007 predlagala vzpostavitev okrepljenega okvira za TSO, ki so zadolženi za usklajeno načrtovanje omrežij.

Kot je podrobneje obrazloženo v sporočilu „Predvidevanja za notranji trg plina in električne energije“³⁴, mora ta okvir zagotoviti platformo za zagotavljanje spremljanja in analiz obstoječega in prihodnjega razvoja omrežja v vsakem energetskega območju, kar bo izboljšalo prenos zmogljivosti med državami članicami na regionalni podlagi. Pospešil bo dialog med interesnimi skupinami, pri čemer bo upošteval družbeno-ekonomske vidike in okoljska vprašanja. V popolni skladnosti s postopki državnega načrtovanja bo pripravil regionalne načrte za razvoj omrežja ter tudi napovedi za uravnavanje ponudbe in povpraševanja (pri maksimalnih in minimalnih obremenitvah). Med opravljanjem svojih nalog bo ustrezno upošteval mnenja upravnih organov in drugih ustreznih forumov na področju električne energije in plina (tj. foruma v Firencah oziroma foruma v Madridu).

Večje usklajevanje je treba dopolniti s pregledom načrtovanja in razvoja infrastrukture na bolj evropski osnovi. Potencialni vlagatelji na področju proizvodnje in prenosa energije potrebujejo najnovejše informacije o kratkoročnih in srednjeročnih razvojnih dosežkih. Urad energetskega observatorija (*Office of the Energy Observatory*)³⁵ bi v skladu s tem moral analizirati povpraševanje EU po novi infrastrukturi. Na podlagi take analize bo Komisija po potrebi predlagala spremembe Smernic TEN-E in določila nadaljnjo prednostno infrastrukturo evropskega interesa. Vnaprej je treba opredeliti vsak morebitni primanjkljaj, da se lahko trg ustrezno odzove. Urad naj zagotovi tehnično in materialno pomoč koordinatorjem, ki jih je imenovala EU.

3.4. Zagotovitev pospešitve postopkov izdajanja dovoljenj

Zamudni pravni postopki in postopki izdajanja dovoljenj pomenijo velike ovire v razvoju določene plinske infrastrukture ter za projekte prenosa električne energije. Razdrobitev postopkov, močno nasprotovanje lokalnih in regionalnih skupnosti, neupravičena uporaba veta ter veliko število subjektov, odgovornih za izdajanje dovoljenj, pomenijo glavne ovire. Za povezave med državami članicami so pomanjkljivo usklajevanje in različni časovni okviri pogosto vzrok za zamude pri izdajanju dovoljenj.

Ne glede na uvajanje poenostavljenih postopkov izdajanja dovoljenj v nekaterih državah, glavne težave še vedno ostajajo. Gradnja novega električnega daljnovoda traja v nekaterih primerih več kot 10 let, medtem ko je čas izgradnje vetrne elektrarne ali plinske turbine s kombiniranim ciklom (kogeneracijo) dve do tri leta.

V Združenih državah so se pojavile podobne težave v preteklosti (tj. izpadi električne energije v Kaliforniji, ki jih je povzročilo nezadostno medsebojno povezovanje in slabo načrtovan tržni model, ki je privedel do zlorabe trga). Posledica tega je, da zdaj v primeru prevelikih

³⁴ COM(2006) 841.

³⁵ Kot je predlagano v Strateškem pregledu evropske energetske politike.

zamud pri uresničitvi prednostne omrežne infrastrukture v posamezni zvezni državi o načrtovanju in izdajanju dovoljenj v ameriški medzvezni infrastrukturi odloča ameriški *Federal Regulation Energy Regulatory Commission* (FERC), če prednostni projekti niso pravočasno odobreni na ravni zvezne države.

Komisija meni, da tak pristop ni primeren za EU. Vendar je potrebno učinkovito ukrepanje, če naj ostane kakršno koli pravo upanje, da se bo plinska in elektroenergetska infrastruktura EU lahko učinkovito prilagodila spreminjajoči se stvarnosti današnjih energetskih trgov. Skrajšanje časa načrtovanja in gradnje je ključnega pomena za prednostno infrastrukturo EU na način, ki ustrezno upošteva okoljska, varnostna in zdravstvena vprašanja.

Najprej, na podlagi Smernic TEN-E, bi moralo razglašanje nekaterih prednostnih projektov za projekte „evropskega interesa“ pomembno prispevati k njihovem pospeševanju. Ta izjava vključuje uvedbo časovnega okvira za dokončanje projekta, vključno s podrobnostmi o načrtovani predložitvi projekta v postopek odobritve načrta (usklajene ocene lahko pomagajo pri poenostavitvi postopkov). Da bi zagotovili učinkovitost take izjave, Komisija meni, da naj bodo za opredelitev projektov evropskega interesa v prihodnosti določeni strogi pogoji. Dana naj bo le projektom, ki imajo znaten vpliv na pretoke energije in trgovanje v zadevni regiji, kjer se zdi faza načrtovanja in izdajanja dovoljenj jasna in stvarna, ter s pozitivno in trdno evropsko dodano vrednostjo; vse vpletene strani morajo predhodno dati svoje soglasje.

Drugič bo Komisija po posvetu z državami članicami in ključnimi interesnimi skupinami predlagala poenostavitev nacionalnih postopkov izdajanja dovoljenj.

4. ukrep: poenostavitev postopkov izdajanja dovoljenj

Komisija bo v letu 2007 začela postopek pregleda Smernic TEN-E, da bi zahtevala od držav članic, ob potrebnem upoštevanju načela subsidiarnosti, da določijo nacionalne postopke, v okviru katerih je treba dokončati postopke načrtovanja in odobritve projektov evropskega interesa v obdobju največ pet let.

To ne pomeni, da bi morali biti določeni novi standardi na ravni EU o vsebinskih vprašanjih, ki jih je treba preučiti v postopku načrtovanja. Nanaša se le na potrebo, da so v takih primerih nacionalni postopki končani v razumnem roku, kar mora biti izvedeno ob upoštevanju okoljske zakonodaje ter utemeljenih interesov zadevnih državljanov; in dopolnjeno z ustrezno primerjavo najboljših praks pri ocenjevanju nacionalnih standardov.

3.5. Zagotavljanje jasnega okvira za vlaganja

Projekte TEN-E bi morali v prvi vrsti financirati zadevni gospodarski subjekti. Vlaganje v nove prenosne daljnovode se je vsekakor upočasnilo. Ta trend je mogoče delno pojasniti z rezervno zmogljivostjo prenosa v preteklosti, vendar pa sedanja zasnova trga ne daje spodbud za uspešno naložbo v prenosno omrežje. Neustrezni regionalni modeli določanja cen neupravičeno prikrivajo preobremenjenost pri prenosu v regiji, ali pa ne dajejo dostopa do točnih in pravočasnih informacij o zmogljivosti prenosnih omrežij. Majhno vlaganje je presenetljivo v nesoglasju s povečanim apetitom zasebnega sektorja glede vlaganja v dolgoročne infrastrukturne projekte.

Zato je nujno potrebno zagotoviti stabilen in privlačen zakonski okvir, ki zasebnemu sektorju omogoča, da predvidi uspešen zaključek svoje naložbe in zagotovi nespremenjene stopnje donosa, pri čemer ponuja odjemalcem visoko raven storitve. V svojem skupnem sporočilu o

notranjih trgov plina in električne energije Komisija predstavlja vrsto ukrepov, pri čemer ima v mislih take cilje. Dani so zlasti predlogi o razdružitvi ter o potrebi po povečanju pristojnosti energetske regulatorje; navaja se tudi povečanje preglednosti.

Javno financiranje TEN-E je odličen katalizator, ki omogoča zasebnim izvajalcem, da dokončajo infrastrukturne projekte, pri katerih se srečujejo z dolgotrajnimi postopki ali znatnimi stroški. Finančna sredstva EU zmanjšujejo tveganja za zamude, spodbujajo raziskave o možni rabi novih tehnologij v projektih ali pomagajo sprejemati odločitve o nekaterih projektih.

EU mora narediti korak naprej k energetske infrastrukturi večje zmogljivosti. Tekoči proračun (20 milijonov EUR letno) TEN-E ne bo zadostoval za začetek obsežnih novih vlaganj, ki so potrebna. Proračun TEN-E se mora zdaj soočiti s:

- povečano potrebo po vključevanju „zelene“ elektrike v omrežje;
- povečanimi potrebami infrastrukture zaradi širitve Evropske unije na 27 držav članic;
- potrebo po nadaljnjem izboljšanjem povezovanju, kot ga zahtevajo Pogodba in Smernice TEN-E, in po povezovanju večjega števila regionalnih osamljenih trgov v skupni trg (povezovanje nove Energetske skupnosti Jugovzhodne Evrope, povezovanje sistema UCTE z drugimi sistemi, kot so CIS, in povezava Evro-Med, itd.).

Treba je razmisliti o tem, ali sedanja finančna sredstva EU zadostujejo za doseganje ciljev EPE.

5. ukrep: financiranje EU

Za te posebne namene bo Komisija preučila, ali je potrebno večje financiranje EU za omrežja TEN-E.

Ponoven pogled v prihodnost kaže, da naj bodo finančna sredstva za omrežja TEN-E izkoriščena predvsem za socialno-ekonomske študije in načrtovanje raziskav, ki imajo veliko večji vpliv na EU (npr. razširitev sinhronnega sistema UCTE v sosednje države, ali vključevanje vetrne energije, pridobljene na morju v glavno omrežje). V zvezi s plinom bi lahko študije obravnavale taka vprašanja, kot so standardi za kakovost plina, morebitno tehnično usklajevanje ali vpliv plinovodov za oskrbo s plinom na interna plinska omrežja.

V strateških smernicah Skupnosti za kohezijsko politiko v obdobju 2007–2013 je bila kot prednostna naloga določena potreba po obravnavi intenzivne uporabe tradicionalnih virov energije v Evropi. To bo vključevalo podporo dokončanju medsebojnega povezovanja, s posebnim poudarkom na vseevropskih omrežjih, izboljšanju električnega omrežja ter dokončanju in izboljšanju omrežij za prenos in distribucijo plina. Komisija spodbuja države članice in njihove regije ter zlasti tiste, ki so se EU pridružile v letih 2004 in 2007, da v okviru svojih investicijskih programov izvajajo te smernice. Potrebno je tudi tesnejše usklajevanje z EIB ter EBRD za pospeševanje vseevropskih naložb. Obe finančni ustanovi bi morali preučiti projekte evropskega interesa kot eno od svojih najbolj prednostnih nalog za posojilno poslovanje. Za projekte, ki vključujejo države, ki sodelujejo v evropski politiki do sosednjih držav, bi lahko bila finančna sredstva na voljo iz Investicijskega sklada za sosednje države

(*Neighbourhood Investment Fund*). Ocenjeno je, da sklad štirikratno do petkratno poveča znesek odobrenih sredstev, ki so na voljo iz Instrumenta o evropski sosedski politiki (*European Neighbourhood Policy Instrument*). Poleg tega bi lahko tudi afriška infrastruktura prispevala k spodbujanju pomembnih energetskih povezav v Evropi.

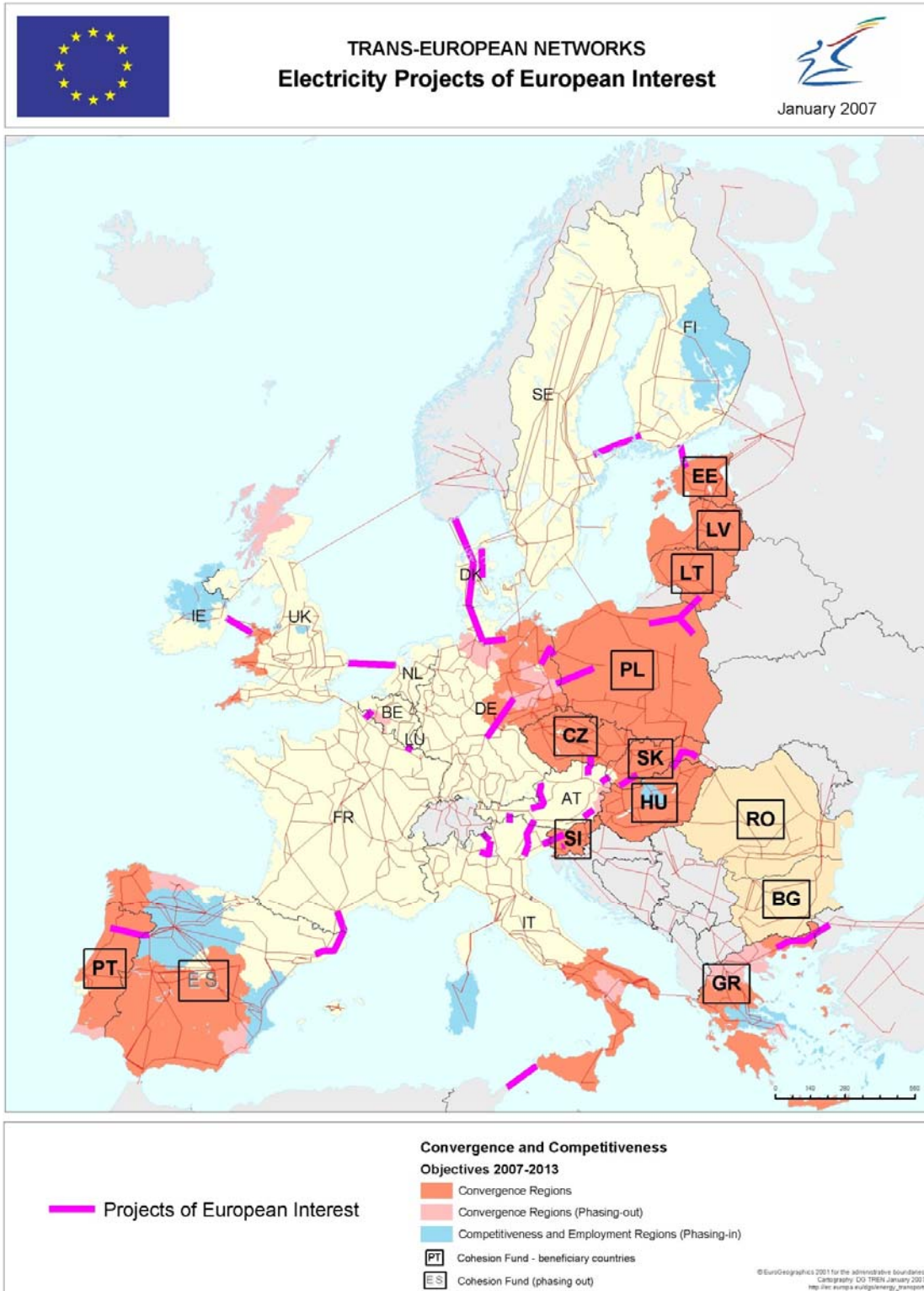
Da bi se istočasno izognili možnim vplivom na konkurenco na liberaliziranem energetskem trgu, ki lahko izvira iz javne podpore vlaganjem v infrastrukturo, je treba spoštovati obstoječa pravila Skupnosti za državno pomoč.

4. SKLEPI

V skladu s sedanjim stanjem vlaganj v infrastrukturo, EU ne bo mogla zgraditi pravega enotnega notranjega trga. Ne bo mogla vključiti potrebne povečane proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov. Še naprej bo plačevala tudi višje stroške, kot posledico preobremenjenosti in ohranjanja neučinkovite zmogljivosti v vsakem od med seboj nezadostno povezanih energetskih območij.

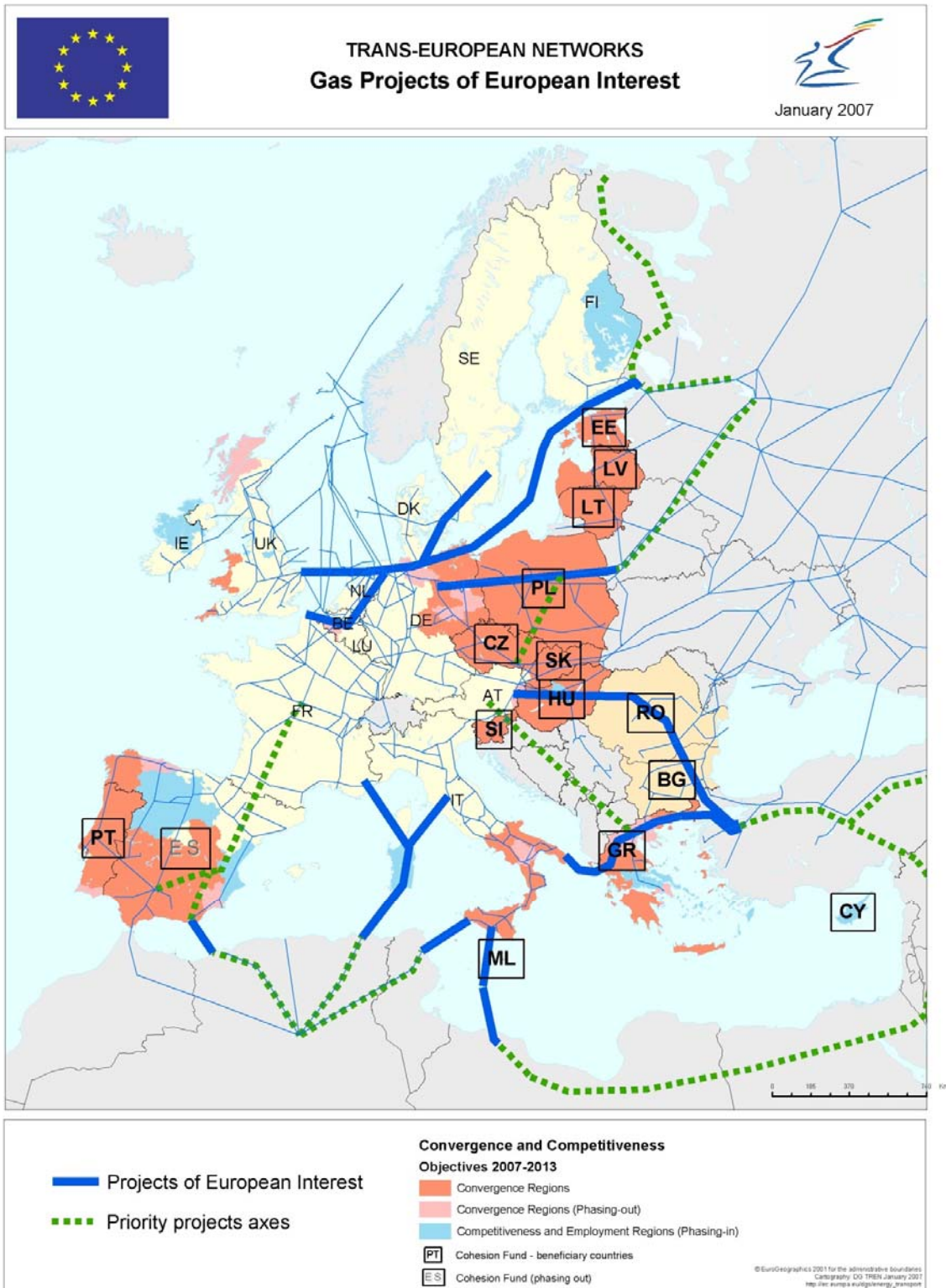
Bistvenega pomena je popolno in odločno izvajanje projektov evropskega interesa, kakor tudi ukrepov, navedenih v tem sporočilu.

Priloga 1

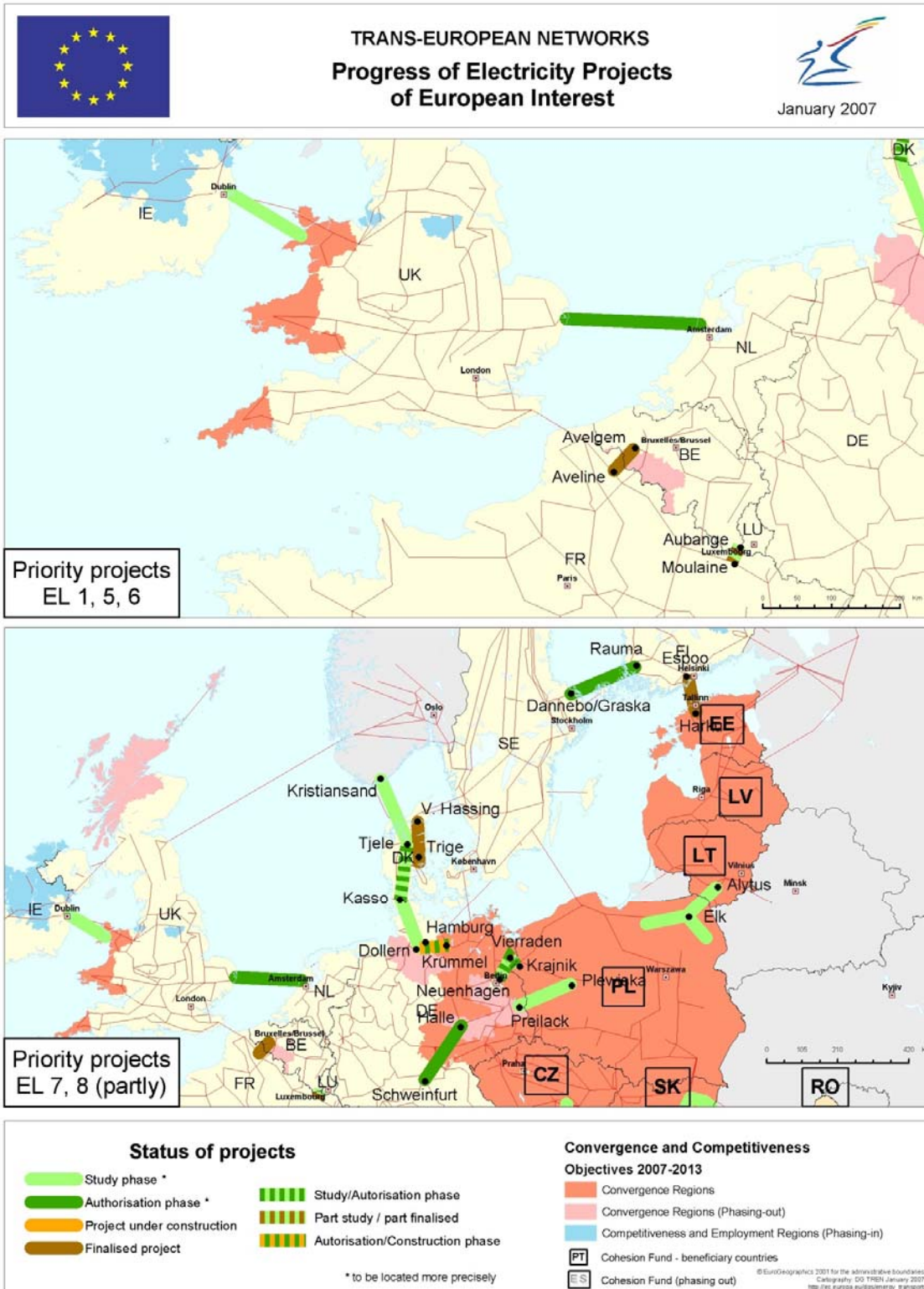

Priloga 2

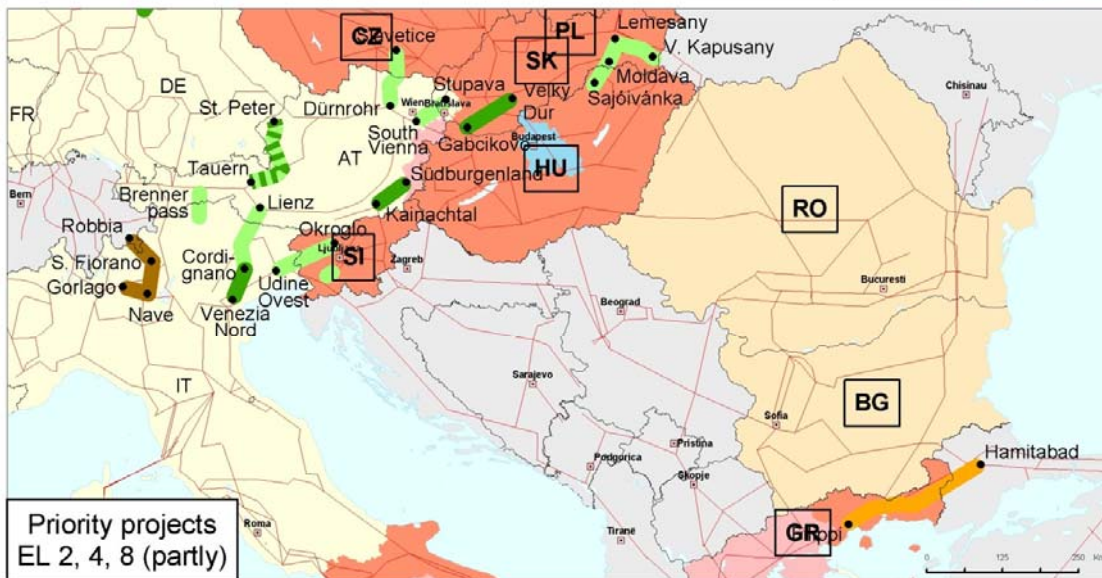

Priloga 3

TRANS-EUROPEAN NETWORKS Progress of Electricity Projects of European Interest

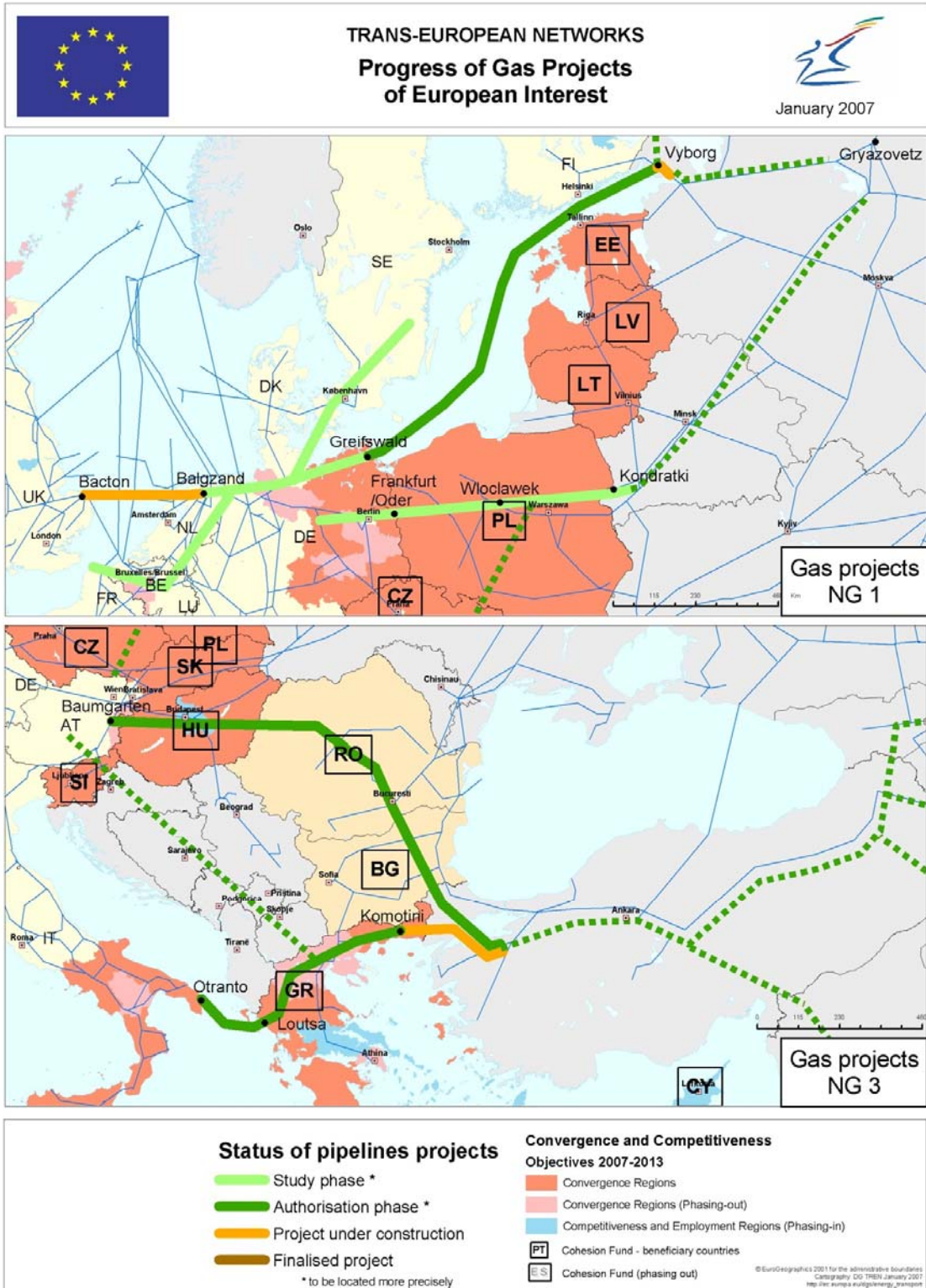

Status of projects		Convergence and Competitiveness Objectives 2007-2013	
	Study phase *		Convergence Regions
	Authorisation phase *		Convergence Regions (Phasing-out)
	Project under construction		Competitiveness and Employment Regions (Phasing-in)
	Finalised project		Cohesion Fund - beneficiary countries
	Study/Authorisation phase		Cohesion Fund (phasing out)
	Part study / part finalised		

* to be located more precisely

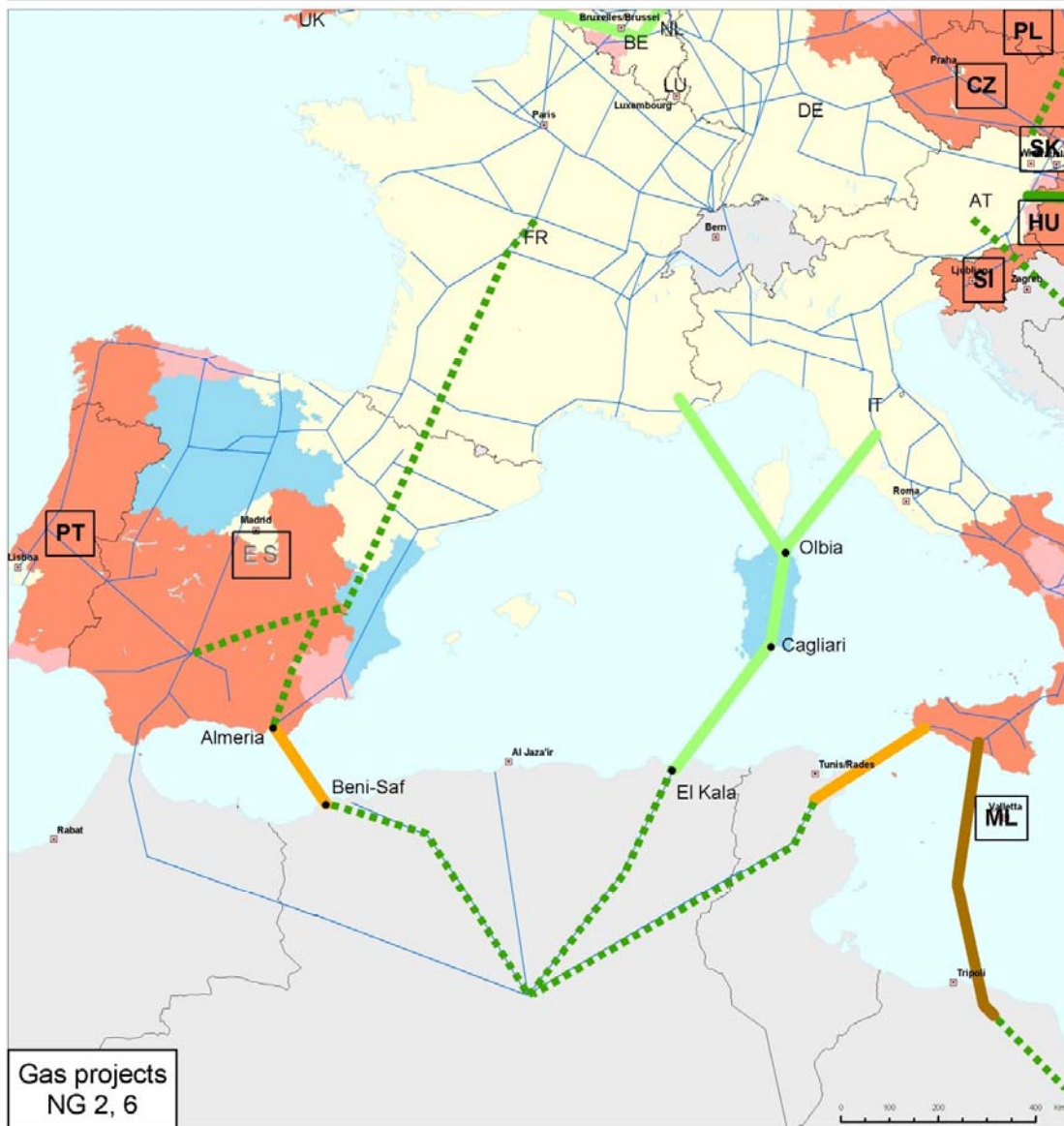
© EuroGeographics 2001 for the administrative boundaries
Cartography: GDI TRNS January 2007
http://ec.europa.eu/euromoving_2007report

Priloga 4

TRANS-EUROPEAN NETWORKS
**Progress of Gas Projects
of European Interest**

<p>Status of pipelines projects</p> <ul style="list-style-type: none"> — Study phase * — Authorisation phase * — Project under construction — Finalised project <p style="text-align: center; font-size: small;">* to be located more precisely</p>	<p>Convergence and Competitiveness Objectives 2007-2013</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Convergence Regions ■ Convergence Regions (Phasing-out) ■ Competitiveness and Employment Regions (Phasing-in) PT Cohesion Fund - beneficiary countries ES Cohesion Fund (phasing out)
--	--

©EuroGeographics 2007 for the administrative boundaries
Cartography: DG TREN January 2007
http://ec.europa.eu/energy_transport